

PROF. JAN NIELUBOWICZ – PIONIER CHIRURGII SERCA I TRANSPLANTOLOGII

Tytuł doktora *honoris causa* Akademii Medycznej w Poznaniu nadany na wniosek Rady Wydziału Lekarskiego w 1975 r.

Urodził się 28 października 1915 r. w Warszawie w rodzinie lekarskiej. Jego ojciec Kazimierz Nielubowicz był chirurgiem i urologiem w Szpitalu Dzieciątka Jezus, a dziadek Władysław - chirurgiem i dyrektorem szpitala w Kremieńczugu na Ukrainie. Po śmierci ojca w 1929 r. jego matka przeniosła się do Wilna, gdzie ukończył szkołę średnią i rozpoczął studia lekarskie na Uniwersytecie Stefana Batorego. Ukończył je w marcu 1939 r. na Uniwersytecie Warszawskim. Po wybuchu II wojny światowej znalazł się na terytorium okupowanym przez ZSRR. Na polecenie władz radzieckich i litewskich pracował jako lekarz w Wilnie i Kownie, a od 1943 r. w Wołożynie, gdzie był ordynatorem i jedynym lekarzem w małym szpitalu. Po zakończeniu wojny wrócił do Warszawy i jako wolontariusz podjął pracę w kierowanej przez prof. Butkiewicza I Klinice Chirurgicznej Akademii Medycznej w Warszawie.

Stopień doktora medycyny uzyskał w 1947 r., w 1952 r. *veniam legendi*, a w 1954 r. - na podstawie rozprawy o patomechanizmie zaniku wątroby - tytuł docenta chirurgii. W 1956 r. odbył podróż naukową do Francji, a w 1958 r. dzięki stypendium Fundacji Rockefellera odbył roczny staż w Klinice Chirurgicznej Harvard Medical School w Bostonie w USA, co pozwoliło mu zaznajomić się z nowoczesnymi metodami operacyjnymi. Po powrocie został kierownikiem liczącej 160 łóżek I Kliniki Chirurgicznej AM w Warszawie, a w latach 1974-1986, a więc do przejścia na emeryturę, pozostawał dyrektorem Instytutu Chirurgii tej uczelni. W 1962 r. został profesorem nadzwyczajnym a w 1970 r. zwyczajnym. W 1966 r. doprowadził do pierwszego w Polsce udanego przeszczepu nerki (asystował Wojciech Rowiński, syn prof. Ksawerego Rowińskiego). Od 1957 r. został powołany (równolegle z pracą w Akademii Medycznej) na stanowisko kierownika Zakładu Chirurgii Doświadczalnej i Transplantologii PAN.

Był autorem około 200 i patronem (to znaczy, że powstawały pod jego kierunkiem) około 300 prac naukowych. Był pionierem chirurgii serca i płuc oraz transplantologii w Polsce, trzeba jednak podkreślić, że operował w znacznie szerszym zakresie, m.in. wykonywał zespolenia limfatyczno-żylne. Był zapraszany do wygłaszania wykładów z chirurgii do: Czechosłowacji, Francji, Irlandii, Jugosławii, NRD, Wielkiej Brytanii, Włoch i ZSRR.

W 1969 r. został członkiem korespondentem PAN, a w 1983 r. członkiem rzeczywistym. W latach 1981-1986 był rektorem Akademii Medycznej w Warszawie. Przewodniczył Okręgowemu Sądowi Lekarskiemu w Warszawie.

Od 1960 r. był sekretarzem generalnym, a od 1974 r. prezesem Towarzystwa Chirurgów Polskich. Przewodniczył Komisji Chirurgii Doświadczalnej PAN. Należał do Międzynarodowego Towarzystwa Chirurgów, Towarzystwa Lekarskiego w Parmie i wielu innych organizacji naukowych. Był członkiem honorowym Towarzystwa Chirurgów Wielkiej Brytanii i Irlandii oraz Amerykańskiego Towarzystwa Chirurgów.

W 1975 r. uzyskał tytuł doktora *honoris causa* Akademii Medycznej w Poznaniu, a okolicznościowe przemówienie wygłosił prof. Adam Piskorz.

W 1997 r. otrzymał od Jana Pawła II Komandorię z Gwiazdą Orderu św. Sylwestra Papieża. W Polsce otrzymał: Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski i Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, a w 1990 r. Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł 2 lutego 2000 r. w Warszawie.

Piśmiennictwo:

1. Archiwum Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, 15/104, Nadawanie tytułów honoris causa, 1974.
2. <https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Nielubowicz>, dostęp 2 czerwca 2017 r.